

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Disputationvm De Censuris In Communi,
Excommunicatione, Suspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

7 Vtrum possit esse aduocatus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

Vgol.

plures, quos refert Vgolinus tab. 2. de excom. cap. A
17. in §. i. *Qui §. 2.* oppositum de testamento cum mul-
tis doceat: quod certo nullo speciali iure probatur.
Et ratio, quæ adducitur, contrarium probat, nimi-
rum quia qui in iudicio testis esse non potest, neque
in testamento potest, vt sumitur ex l. *Qui testamento*,
§. *Eum qui*, ff. de Testament. sed excommunicatus si
in iudicio non repellatur, testis esse potest valide,
quamuis non licite: ergo idem erit in testamento.
Vnde non video quo modo prædictus author sibi
constet: nam prius fatetur, tale testimonium admis-
sum in iudicio validum esse; & postea id negat de
testamento: quod, non aliter confirmat, nisi quia de
iudicio, & testamento eadem est ratio ex prædicta
lege, ex qua nobis oppositum aperte inferri videtur
supposito dicto principio.

9.
Quatuor
modi potest
contingere,
excommu-
nicatum in
testem ad-
ducere.
Primum.

Vt autem hoc, & tota hæc materia magis intelli-
gatur, aduertendum est, variis temporibus accide-
re posse, testem esse excommunicatum. Primo, quan-
do videt factum, de quo testimonium fert: secundo
quando producit in testem: tertio, quando iurat
se dictum verum: quarto, quando actu fert testi-
monium. Primum tempus per se solum considera-
tum est impertinens: nam si reliquis temporibus,
quibus producit quis ad testimonium dicendum
absolutus est, nil refert: quod eo tempore, quo vidit
factum, de quo testimonium fert, fuerit excommu-
nicatus. Quia excommunicatio non impedit quo-
minus tale factum potuerit perfecte videri; imo
etiam licite, quanquam hoc ad fidem testimonij
parum referat: hæc enim fides non nititur in probi-
tate, vel aliis moralibus conditionibus, quas testis
habuit eo tempore, quo vidit factum; sed in ijs,
quas habet, quando fert testimonium, supposita
phyfica aptitudine, quæ necessaria fuit eo tempore,
pro quo, vel de quo fert testimonium. At vero
quando testis producit, iam incipit communica-
tio cum illo: & ideo, vt recte fiat, necessarium est, vt
eo tempore quis excommunicatus non sit; tamen si
esse contingat, licet in ea actione aliquid peccatum
sit, nihilominus talis persona vere, ac sufficienter
manebit præsentata in testem. Est tamen in hoc
obseruanda differentia inter iudicium & testamen-
tum, vel contractum, quod in iudicio testis non
præsentatur, vt videat factum, sed supponitur vi-
disse, & præsentatur, vt testificetur; quanquam non
statim testimonium proferat: at in contractu vel
testamento præsentatur in primis, vt videat, vel au-
diat id, de quo testimonium laturus est; & quoad
hoc clarum est, excommunicationem nihil obsta-
re, saltem vt valide fiat. Vltra hoc vero adducitur
de eo, quod vidit, & audiuit, statim suum præbeat
testimonium in ipsa scriptura, vel testamento, quod
coram illo conficitur; & quoad hoc, in quo poterat
esse difficultas, dicimus, validum esse instrumen-
tum, & consequenter testimonium: quia nullum
extat ius, quo irritum reddatur. Simili modo di-
cendum est de tertio tempore, quod maxime ha-
bet locum in iudicijs: in quo à producto in testem
iuramentum petitur de veritate dicenda, quam nõ-
dum aperit, donec testimonium ferat: & tamen, vt
licite id fiat, necesse est, vt eo tempore excommuni-
catus non sit propter communicationem, quæ in-
teruenit: nihilominus tamen si excommunicatus
ad illa actionem admittatur, valida erit: nam iura-
mentum non minus obligat excommunicatum ad
veritatem dicendam, quam quemlibet alium. &
ideo actionem illam, seu iuramentum repetere ne-
cessarium non est. Denique in ultimo tempore
proprie exercet munus testis; & ideo tunc maxime
necessarium est, vt sit ab excommunicatione liber.

Secundus.

Quapropter si is, qui fuit testis contractus, aut te-
stamenti, debeat postea in iudicio suum testimo-
nium iurare, aut confirmare, necessarium erit, vt eo
tempore absolutus sit: quanquam si non repellatur

Tertius.

Quartus.

valeret, etiam si excommunicatus sit, propter easde
rationes; & præcipue quia nullum est ius, quo talis
persona omnino inhabilis, aut tale factum omnino
irritum reddatur.

Atque hinc facile intelligi potest, quam grave
peccatum sit, excommunicatum testimonium ferre
in iudicio vel contractu, &c. Nam iuxta opinionem
Caietani, si talis testificatio aliqui includit iniusti-
tiam, seu falsam testificationem, peccatum erit mor-
tale: si vero testis faueat veritati, & iustitiae, ob vio-
latam excommunicationem in materia leui, solum
erit veniale. Quæ sententia mihi vera videtur, per
se loquendo, & quoad singulos actus testificandi, iux-
ta superius dicta de humana communicatione:
quia hæc actio per se sumpta, vt procedit ab ipso te-
ste, priuata est, & personalis, non à potestate aliqua,
seu ministerio publico. Solum aduerto, quando ta-
lis testificatio iniustitiam continet, duas in ea actio-
ne esse malitias: vnam contra iustitiam, alteram co-
tra Ecclesiæ obedientiam. Quamuis autem prior
mortalis sit, non recte inde inferitur etiam postero-
rem esse mortalem: nam quod in genere non muni-
t, aut iniuria, est materia grauis, in genere commu-
nicationis potest esse materia leui, vt patet etiam in
humana, & politica communicatione: quod est ob-
seruandum ad discernendas circumstantias neces-
sario in confessione aperiendas.

SECTIO VII.

*Virum excommunicatum possit esse Aduocat, vel
Procurator in iudicio.*

Eaduocato res breuiter expediri po-
test: nam licet patrocinari non possit
licite, si tamen faciat, factum tenet:
Prior pars constat: tum quia hoc co-
tinetur in generali prohibitione co-
municationis: nam hoc munus sine communicati-
one non etiam quia specialiter prohibitum est in ca.
Decernimus, de sent. excomm. in 6. & colligitur ex
Intelleximus, & aliis, in quibus solum excommuni-
cato reo locus in iudicio ad respondendum, & se
defendendum cõceditur: non ergo, vt alteri patro-
cinetur. Quapropter & ad repellendum illum op-
poni potest exceptio excommunicationis ab altera
parte, & quamuis ipsam illam omitteret, Iudex ex of-
ficio tenetur illum repellere, si publice excommu-
nicatus sit, iuxta dictum cap. Decernimus. Quapro-
pter hoc præcipue procedit de excommunicato vi-
tando, seu denunciato: nam is, qui denunciatus non
est, repelli quidem potest, tamen etiam potest licite
admitti, si partes, & Iudex consentiant. Posterior
pars probatur, quia valor talium actuum non tam
in iure, quam in facto consistit: nam munus Aduo-
cati præcipuum est concilium præbere, & secundum
iura, & rationes causam tueri. Quod autem consi-
lium rectum sit, & sapiens, & allegatio iuridica, in
facto, & in re ipsa consistit: nec propterea erit minus
docta, aut sapiens: quod ab excommunicato fiat.

Solum videtur posse dubitari de aliquibus scri-
ptis, quæ in iudicio admitti non solent, nisi à legiti-
mo aduocato sint subscripta: & ideo de illis inter-
rogari potest an sint valida, nec ne. Et quidem cum
iudex possit, vel etiam debeat illa non admittre,
quoad hoc non poterunt dici valida, id est efficacia
si tamen iudex velit ea admittre, sine dubio valida
erunt, id est sufficientia ad causam fundandam &
promouendam, vt à fortiori patet ex dictis de teste,
& actore. Nam si actoris excommunicati acta va-
lida sunt, cur non aduocati, qui actori, & à fortiori
qui reo patrocinantur? Denique nullum decretum
irritans hic inuenitur magis quam in aliis. Ex quo
etiam fit vt de culpa excomm. patrocinij non sit enis
ita

ita censendum sit, sicut de teste; est enim eadem proportionalis ratio.

Tandem colligitur ex dictis contra nonnullos Canonistas posse aduocatum ferentem patrocini-um condignum stipendium accipere, etiam si excommunicatus fuerit: quia hæc circumstantia im-pertinens est ad iustitiam stipendii, quod pro æqui-valente labore datur: quod vero illi adiungatur ali-qua circumstantia mala contra obedientiam Eccle-siæ, iustitiam non lædit: & ideo non impedit quo-minus stipendium iuste accipiat, nec ad eius re-situtionem obligat. Intelligendum est tamen, dū-modo ministerium aduocati in iudicio admissum sit, & in eius utilitatem cedat, qui stipendium soluit: nam si tale ministerium inutile, & infructuosum reddatur ob patrociniatis excommunicationem, distinctione opus est. Aut enim pars eius excom-municationem sciebat, & nihilominus ab illo pa-trociniū postulauit, eumque ad ministerium suū præstandum induxit: & tunc licite potest recipere stipendium, & alter tenetur dare: quia illi periculo voluntarie sese exposuit. Si vero petens patrocini-um ignorabat excommunicationem, & aduocatus ipsum non admonuerit, ac propterea eius labor & ministerium postea redditur inutile, in eo casu non potest stipendium ab alio accipere, cum ad eius uti-litatem nihil contulerit, & absque consensu alterius ipso vel decepto, vel ignorante tale ministerium in eo sit, & cum eo periculo vsurpauerit.

De excommunicato Procuratore.

DE Procuratore tria illa quæ in aliis attigimus, breuiter explicanda sunt. Primum an excom-municatus procurator existens, ad suum munus exercendum admitti debeat. Secundum an, si ad-mittatur, acta ab illo valeant. Tertium si excommu-nicatus procurator fiat, verus procurator consti-tuatur. In primo puncto certum est excommuni-catum non posse procuratoris officium in iudicio gerere. Primo ex generali prohibitione communi-cationis, nam constat illud ministerium sine com-municatione fieri non posse. Secundo ex generali re-gula quod excommunicato non conceditur in iu-dicio locus nisi tanquam reo se defendenti cap. *Intelleximus*, de Iudiciis, cap. *Licet*, de Sent. excomm. in 6. cum aliis. Tercio ex cap. *Decernimus*, de Sent. excom. in 6. quia plus est procuratorem esse, quam testem; si ergo excommunicatus repellendus est ne sit testis, ut ibi dicitur, multo magis ne sit procura-tor. Itē, quia vel procurator agit partes actoris, vel rei: si actoris, ipse est quidam actor: ergo ubi repelli-tur excom. ne sit actor, excluditur ne sit procurator hoc modo: nā si pro se agere non licet, multo minus pro alio: si autem agit partes rei, habet orationem pa-trociniatis, quandoquidem alium defendere cona-tur, & pro ratione sui muneris obligatur: ergo sub hac ratione excluditur sub verbo *patrocinando*: quod ibi Gregorius Glossa notauit: ergo.

Dicit aliquis, Non excommunicatus potest in iudicio exercere officium procuratoris pro excom-municato reo, ut illum defendat ex dict. cap. *Intelleximus*, ergo & contrario excommunicatus potest exercere munus procuratoris pro reo non excom-municato, ut illum tueatur. Consequentia tenet ex commutata proportionē: & quia plus est fauendū reo non excommunicato, quam excommunicato. Respondetur negando consequentiam: quia ex hoc quod non excommunicatus pro reo excommuni-cato intercedit, non sequitur communicatio cum excommunicato, sed potius minuitur quantum commode fieri potest: ex eo vero quod excommuni-catus sit procurator alterius non excommuni-cati, necessario sequitur communicatio cum ipso

Fr. Suarez tom. 5.

A excommunicato. Addo vero, si fingatur casus in quo nec reus per se ipsum se defendere, nec procu-ratorem alium pro se possit substituere præter eum qui excommunicatus est, tunc ob articulum neces-sitatis excommunicatū posse alterius causam agere ut ipsum defendat: nam in aliis rebus communica-re cum excommunicato licitum est propter neces-sitatem, vel magnam utilitatem, præsertim eius qui excommunicatus non est: ergo & ob hanc neces-sitatem licebit. Quæ necessitas maxime occurrere potest quando inchoata lite, & persona rei absente, procurator eius excommunicatur, & non habet alium substitutum: tunc enim si ob eam rem causa rei periclitetur, existimo licite posse suum munus prosequi, donec vel alius procurator creetur, vel ipse absoluitur. Quod si contraria pars resistat, & excommunicationem obiciat, ad officium iudicis pertinebit, vel suspendere progressum litis, donec reus admoneri possit, ut sibi provideat, vel aliter ei succurrere, ne ob defectum defensionis iniuriam patiarur.

Atque ex dictis sequitur, per se loquendo, & se-cluso dicto casu necessitatis peccatū esse vel ipsum excommunicatum huic muneri procuratoris se im-gerere, vel alios ipsum admittere, aut cum eo cau-sam agere. Hoc tamen diuersa ratione nunc locum habet in diuersis excommunicatis: nam ex parte ex-comunicati semper hoc est illicitum, etiam si oc-cultus sit: ex parte vero aliorum, solum si denun-ciatu seu vitandus sit iuxta Extrauag. *Ad euitanda*, Qui tamen, ut sæpe dixi, illa non præcipit commu-nicationem cum excommunicato non vitandō, sed solum non prohibet, ideo, illa non obstante, potest, iudex repellere excommunicatum publicū etiam si denunciatus non sit, & altera pars potest hanc ex-ceptionem obicere, etiam si excommunicatus oc-cultus sit, dummodo probari possit. Quod si probe-tur, repellendus est iuxta superius dicta. Si vero hu-iusmodi excommunicatus non vitandus, à nemine repellatur, alii non peccabunt communicando cū illo, quia non sunt prohibiti: ille vero qui ipsum in-duxerit, excusari non poterit, saltem à culpa coope-rationis seu inductionis ad actum quē alius non po-terit licite exercere. Solum posse excusari, quando talis occurrit occasio, vel necessitas, ut illa procuratio cō-seatur admitti solū in fauore alterius, seu ut ei sub-ueniatur: nam tunc facultas Extrauag. *Ad euitanda*, potest ita extendi, ut actio illa, ipsi etiam excom. nō censetur prohibita, non in suum, sed in alterius fa-uore, ut in similibus sæpe in superioribus diximus.

D Quanta vero culpa sit in excommunicato hōe munus exercere, mortalis scilicet, an venialis, ex di-ctis supra de actore, aduocato, & teste colligendum est: nam, cum grauius sit pro alio agere, quam pro se, si actorem esse, peccatum est graue, multo magis esse procuratorem pro actore: quia vero defendere alium facilius conceditur, ideo pro eo excommuni-cato procurare leuius est. Opinor tamen, licet exer-cere vnam, vel aliam actionem possit excusari à cul-pa graui ob leuitatem materię: assumere tamē pro-curatoris munus, seu habere animum illud profe-quendi, non posse excusari à graui culpa: nam illud obiectum sic sumptum, materia grauis est, ut à for-tiori patet ex dictis supra de politica commun. nisi aliū de occurrat talis necessitas, vel ratio charitatis, ut culpa, vel excusare, vel ita minuire valeat, ut leuis transgressio censetur.

In secundo puncto breuiter dicendum est, si ex-communicato procuratori exceptio excommuni-cationis non opponatur, neque à iudice ipse repel-latur, acta eius valida esse; quæ est sententia com-munis Canonistarum partim in c. 1. de Except. in 6. partim in c. *Post cessionem*, de Probat. ubi Abbas nu. 12. Ratio vero est, quia qui semel fuit procurator cōstitutus, non admittit potestatem suam, seu offi-cium

Aa 3

cium

In casu ne-cessitatis po-est exco-municatus procurator insuui.

6. An & quo-modo peccet excommu-ni-catus qui officiu Procurato-ris assumit, & illa ad-mittentes.

Debet ne excommu-ni-catus ad Pro-curatorem ad-mitti.

Obiectum.

Obiectum.

Obiectum.

Obiectum.

Obiectum.

Obiectum.

Obiectum.

Obiectum.

Obiectum.

cium quantum ad actum primum (vt sic dicam) A propter excommunicationem superuenientem: ergo quamuis per excommunicationem prohibeatur illa potestate vt, si tamen vtatur, factum tenebit. Antecedens probari potest inductione ex omnibus haecenus dictis, quia excommunicatio non priuat aliis dignitatibus, officiis, aut beneficiis prius obtentis. Item quia nullum est ius per quod hic effectus excommunicationi tribuatur. Prima vero consequentia probatur primo à simili ex c. 1. de Excep. in 6. nam acta in iudicio ab excommunicato actore, dum non repellitur, valida sunt, quia suo iure, & potestate vtitur, & licet male vtatur communicatione sic prohibita, quia tamen non est inhabilis factus, nec priuatus potestate, actio valorem suum retinet. Idem ergo erit in procuratore, qui vel se gerit vt quidam actor, si actoris procurator sit, vel si sit rei, est tanquam aduocatus vel defensor, de quo multo maior est ratio. Denique, sicut nullum est ius priuatis excommunicatum procuratoris officio, & potestate, quod antea habebat, ita nullum est irritans actionem eius: sola autem prohibitio actionis propter comm. non est satis vt actio sic facta irrita censeatur, vt constat ex superius dictis.

9. *Procurator cui excommunicatus. Et obiecta, & probata est nihil officii validum.*
Dixi autem, si exceptio excommunicationis non obiciatur, nam post illam propositam & probatam non potest ultra progredi, aut aliquid valide efficere: iam enim tunc veluti ipso iure suspenditur omnino potestas illa augendi, vel procurandi, vt ex dict. cap. 1. de Exceptionib. in 6. colligitur: & à simili ex capit. *Iudex*, de Officio delegati in sexto. Hæc autem, quæ de procuratore diximus, non tantum locum habent in his actionibus, quæ in iudicio fiunt, sed etiam in extraiudicialibus, quatenus per procuratorem, seu per potestatem quasi delegatam fieri possunt: nam, licet talis procurator, excommunicatus existens potestate sibi concessa vt non debeat, si tamen ea vtatur, actus validus erit, quantum est ex hoc capite. Quod est valde obseruandum, nam & ad matrimonium, & alios contractus multum referre potest. Hæc enim ratione matrimonium contractum per procuratorem validum est, etiam si procurator ipse excom. sit, cum sit matrimonium, & sic de aliis.

10. *An possit licite excommunicatus de nouo procuratoris munus exercere.*
Circa tertium punctum certum est, eum, qui excommunicatus est, non debere in procuratorem constitui, quia hæc est quædam communicatio cum illo: vnde nec ipse potest illud officium licite accipere, cum nec possit illud licite exercere, neque etiā possit licite cum aliis communicare: & ob easdem rationes aliter non potest illi tale officium committere, quia nec potest cum illo communicare, nec ei munus commendare quod licite exercere non potest, quanquam prior ratio non procedat respectu excommunicati non vitandi; & hæc posterior etiā cessabit in eodem; si vel necessitas urgeat iuxta superius dicta, vel procuratio non detur vt durante excommunicatione exerceatur, sed post absolutiorem obtentam, supposito tamen quod constitutio talis procuratoris sit valida, de quo statim. Hinc vero intelligi potest, huiusmodi actionem circa excommunicatum, quando peccaminosa est, per se loquendo, & ex parte talis materiæ grauem defectum & culpam continere: quod à fortiori patet ex dictis in primo puncto.

11. *An possit valide.*
Dubium vero est, an constitutio talis procuratoris valida sit, ita vt ex vi illius talis persona non obstante excommunicatione veram accipiat potestatem, & reuera maneat procurator constitutus. In quo distinguendum est inter procuratorem ad negotia, seu actus extraiudiciales, & procuratorem ad lites, seu actus iudiciales. Nam de priori non dubito, quin constitutio eius valeat, verusque procurator fiat. Vt tenent Innocentius, Decius, & alii in c. *Vernatus*, de Dolo & contum. licet ibi oppositum

A Abbas teneat. Sed non video fundamentum: quia nullum ostendi potest ius quo talis actio irrita fiat. Item quia illa actio est contractus quidam priuatus inter constituentem, & constitutum procuratorem contractus autem cum excommunicato facti validi sunt, vt supra vidimus.

Sed obici potest principium illud sumptum ex cap. *Sicelebrat*, de Clerico excommunic. ministr. quod prohibita actione, ea etiam, quæ ad actionem ordinantur, prohibita censentur: nam huiusmodi excommunicatus prohibitus est ab actione procurandi, etiam extra iudicium: ergo remotus est, ne talis procuratio ei committi possit. Sed hoc non probat actionem esse nullam, sed tantum esse prohibitam, & ad summum esse irritandam: quod in prædicto capite solum dicitur. Eo vel maxime quod caput illud, & principium ex illo sumptum non incommode intelligi potest de potestate, vel munere publico, quod publica etiam auctoritate confertur: tunc enim collatio talis muneris facta illi, cui actio illius muneris est prohibita, irritanda est, iuxta illud textum, in particularibus autem contractibus, aut negotiis id necessarium non est, quia nec caput illud de iis loquitur, nec est vlla ratio ad eam extensionem faciendam in materia odiosa.

B Obici etiam potest I. *Oratio*, ff. de Sponsalibus, quamuis frequenter ad hoc allegetur: ibi enim solum dicitur, legem quandam Imperatoriam, quæ matrimonium inter quascumque personas prohibebat, & de sponsalibus mentionem non fecerat, recte extendi ad sponsalia, vt suppleatur (ait Vlpianus) quod *orationi* desit. Ex quo colligit ibi Glossa, & omnes, prohibito aliquo etiam id prohiberi per quod peruenitur ad illud: nam ille iure consultus non concesso nouam legem, neque aliquid omnino nouum addendo, sed explicando tantum, id quod in priori lege virtute continebatur, id respondet. Respondetur, licet hoc verum sit, ex alia tamen lege ad summum probari, in eo gradu, & modo quo aliquid prohibetur, prohiberi etiam quod ordinatur ad illud: at in præsentia, actio per huiusmodi procuratorem gerenda non est ita prohibita, vt sit irrita, vel irritanda; sed solum illicita propter communicationem: ergo nec constitutio ipsius procuratoris erit amplius prohibita, ex vi talis legis. Procurator ergo ad negotia, vel contractus, licet excommunicatus constituitur, constitutus manet, & consequenter omnia ab eo postea gesta ex vi potestatis sic acceptæ valida sunt, etiam si illicite fiant durante excommunicatione: nam si hæc ablata sit etiam licite illa omnia fiunt: nam excommunicatio solum impedit communicationem, quamdiu durat.

De procuratore vero ad lites, seu actus iudiciales multi sentiunt collationem talis muneris inuvalida esse ipso facto, Abbas, & Felinus qui alios referunt, & communem esse affirmant in cap. *Post cessionem* de Probationibus. Probat ex illo principio, quod per canones specialiter interdictum est excommunicato officium procuratoris in iudicio: ergo per eosdem canones remotus est huiusmodi excommunicatus ne tale munus & officium suscipere valeat: Veruntamen hæc probatio efficax non est, vt ex paulo ante dictis constat: quia ex vi illius illationis nunquam concluditur, actionem illam conferendi esse irritam, sed ad summum esse infirmam, seu irritandam, vt magis statim declarabo. Præcipue namque solet fundari hæc opinio in dicto cap. *Post cessionem*, vbi de quodam procuratore ait Pontifex, Cum nobis consuerit, quod excommunicatus erat cum procuratoris officium assumpsit, ipsum tanquam procuratorem non duximus admittendum: ergo supponit Pontifex cum ratione excommunicationis fuisse inhabilem ad illud officium suscipiendum. Responderi potest illum non repelli, quia institutio eius non valuerit, sed quia constabat sufficienter eum excom-

excommunicatum fuisse, & non constabat fuisse absolutum. Sed hæc responsio est contra mentem Pontificis: solum enim in eo fundatur, quod tempore assumpti officij excommunicatus erat, & non in eo quod tunc esset excommunicatus: nam, si hoc Pontifex voluisset, expressisset: imo cum hæc esset vnicatio iuxta illam interpretationem, illa potius esset afferenda, & alia de tempore suscepti officij tanquam impertinens relinquenda. Aliter ergo & melius respondere potest, ex verbis illius textus non concludi institutionem illius procuratoris in tali officio fuisse ipso iure nullam, sed vel fuisse ab Ecclesia irritandam tanquam factam iniuriæ excommunicationis, & in ordine ad actum per excommunicationem prohibitum: vel certe illum non fuisse admittendum in iudicio Ecclesiastico ad illud munus exercendum, quod verum esse potest etiam si reuera ille procurator sit, & potestatem ab illo acceperit: ac si diceremus illum sic constitutum procuratorem esse vel priuandum, vel suspendendum ab illo munere in iudicio Ecclesiastico, non vero esse ipso iure priuatum, aut omnino inhabilem.

Alia igitur sententia affirmat validam esse institutionem procuratoris, etiam si eo tempore fiat, quo excommunicatus est. Ita Innocentius, Decius, & alii in dicto capit. *Post cessionem*, quorum opinio mihi magis probatur. Ad illam vero persuadendam ipsi varia adducunt fundamenta, quæ omittimus, quia neque ad nos pertinent, neque admodum urgent. Vnicum ergo est quod me mouet, scilicet quia nullum ius inuenio, in quo hæc actio seu collatio talis muneris vel officij ipso iure irrita facta sit: nam si quod esset, maxime capitulum illud, *Post cessionem*, at vero in illo nullum est verbum ex quo sufficienter talis irritatio colligatur ut ostensum est. Vnde quod ibi dicitur, *Non duximus admittendum*: in rigore solum significat illum repelli posse, & debere si etalis exceptio obiciatur, non tamen significat, illum non fuisse procuratorem constitutum. Neque vnum ex alio sequitur, nam sepe, qui iudex, aut beneficiarius, vel etiam sacerdos vere effectus est, non admittitur ad exercendum officium iudicis, beneficiarii, aut sacerdotis; ergo cum verba pœnalis restringenda sint, non est cur illa extendamus. Accedit quod supra ostendimus contractus factos ab excommunicato validos esse, quia in priuatis actionibus constituitur: constituitur autem procuratoris huiusmodi est, quia per mandatum priuatæ personæ ad eius vtilitatem, & ex eius priuata auctoritate procedit. *leg. Contractus. ff. de Reg. iuris. ergo.* Item ostensum est, acta ab ipso excommunicato per se ipsum in iudicio valida esse dum non repellitur iuxta cap. 1. de Exceptionib. in 6. ergo & constitutio procuratoris valida erit: & ipse procurator, licet sit excommunicatus, gerere poterit pro alio dum non repellitur. Tandem maiores dignitates, vel officia secularia excommunicato collata, illius efficiuntur, nec collationes sunt irritæ ipso iure, quamuis interdum irritari possint, præsertim quando iurisdictionem includunt, ut in superioribus ostensum est: ergo nulla est ratio cur credamus in hoc munere procuratoris, collationem eius excommunicato factam irritam ipso iure effectam esse, cum nec verba sint expressa, nec ratio specialis appareat. Estque hæc sententia certior de excommunicato non vitando, iuxta Extrau. *Ad eundem*, quia ex quo nobis conceditur priuilegium, ut huiusmodi excommunicatū vitare non teneamur, consequenter ut conceditur omnis illa actio, quæ solum ratione communicationis prohibita erat, licita sit, & consequenter valida: huiusmodi autem est actio, de qua nunc loquimur: quia nullum est ius quod alio titulo illa actionem prohibeat, aut quod talem personam ad tale officium inhabilem simpliciter reddat. Quæ ratio extendi facile potest etiam ad excommunica-

tum vitandum, & ideo etiam de illo sententiā positam probabiliorē censeo.

Ex qua infertur valida esse acta huius procuratoris dum officio non priuatur, & ab eius executione non repellitur. Quia talis procurator veram potestatem habet, ergo actus validos efficit, quantum est hoc capite: ergo ex quocunque alio, quia neque sola excommunicatio, neque aliquod ius speciale illos irritat, ut ex dictis patet. Et confirmari potest, quia si acta ab hoc excommunicato nulla essent, idem dicendum esset etiam si talis excommunicatus esset occultus, & ex ignorantia inculpabili illi datum esset tale munus, & ex eadem ad eius executionem Abbas, & Felinus cum aliis: quia deest illi potestas, ut ipsi putant & alii, acta talis procuratoris non ordinantur ad publicam vtilitatem, ut ille defectus censetur publica auctoritate suppleri, iuxta l. *Barbarius. ff. de Offic. Prætor.* Illud autem mihi videtur esse magnum inconueniens, nimique rigorē continere, propter difficultates & pericula, quæ inde facile oriri possunt: & ideo non censeo esse admittendum, cum nullo iure satis probetur: imo ideo existimo à iure statutum non esse, quia res necessaria, non erat, & multis erat incommodis, & difficultatibus exposita.

SECTIO VIII.

Quid de Tutore, & quocunque assumente temporalem administrationem dicendum sit.

Respondeo, eadem proportionē definiendas esse similes quæstiones de quocunque officio seu administratione temporali ab excommunicato recepta, vel exercita, existimo enim peccare ipsum, tale munus accipiendo, aut exercendo, & alios etiam, qui ei conferunt, vel eum admittunt si alioqui ille de excommunicatis vitandus sit: non tamen opinor aliquam ex his actionibus esse ipso iure irritam, etiam si Canonistæ frequenter contrariū sentiant, agentes de tutore, curatore, & similibus, quos refert, & sequitur Syluester verb. *Excommunicat.* Syluest. 3. num. 2. & 3. & Vgolinus Tabiena secundo capit. 14. ubi ait, tutorem excommunicatum non solum peccare administrando res pupilli cum communicatione hominū siue in iudicio, siue extra iudicium, contrahendo, alienando, &c. sed etiam omnia ab illo acta nulla esse, quia tutoris officium publicum est, id est publica auctoritate iudicis datum, quidquid autem sit ab excommunicato titulo officij publici nullum est, argumento c. *Ad probandum*, de re iudicata.

Sed in primis, cum multi ex prædictis auctoribus doceant, acta à procuratore excommunicato, quamdiu non repellitur, eive talis exceptio, non obicitur, valida esse non video, qua consecutione id negare possint de actis à tutore, vel curatore, aut quolibet alio simili: quia vtrumque officium est publicum, & iudicis auctoritate datum, vtrumque etiam immediate ordinatur non ad publicam, sed ad priuatam vtilitatem pupilli, vel litigantis. Neutrum item admittitur propter solam Excommunicationem, ut de procuratore ostendimus, & de tutore nemo negat quem viderim: nam rationes ibi factæ, æque in illo procedunt, neque est aliquod speciale ius, propter quod dicatur excommunicatio priuare hoc officio, potius quam aliis. Denique, si tutor excommunicatus absoluitur non indiget noua institutione, aut concessione tutelæ, ut per se notum est; sicut ergo procurator excommunicatus suam potestatem retinet, ita & tutor. Rursus prohibitio communicationis æqualis est respectu procuratoris, ac